

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2020"

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง
อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

The Learning Activities Integrated Combined with Local Knowledge to
Develop Creative Thinking of Preschool Children at Lao – Wiang Ethnic Group
Sealers U-Thong district, Suphan Buri

ธนพรรณ เพชรเศษ

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ชายและหญิง อายุระหว่าง 3-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มที่ใช้ในการทดลอง ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 24 แผน และแบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงที่ได้รับการจัดกิจกรรมบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีทักษะความคิดสร้างสรรค์โดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความคิดสร้างสรรค์, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง

Abstract

The purpose of the study was to compare before and after integrated activities with local wisdom. And to compare before and after teaching innovative ideas with traditional teaching methods. Subjects used in the study were preschool children of Lao Wiang group, male and female Age between 3-5 years. Kindergarten year 2/1 is twenty people in the experimental group. It comes in the form of purposive sampling. The instrument used in this study were twenty – four integrated learning plans with local wisdom. Mean, standard deviation, t – test and content analysis were used to analyze the obtained data. The result shown the early childhood ethnic group Lao Wiang has been integrated activities integrated with. Local wisdom had higher overall creativity skills after experiment than at pre-experiment before at .01 level.

Keywords: Creative Thinking, local knowledge, Preschool Children at Lao – Wiang ethnic group

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงย้ำถึงหลักการสำคัญอันหนึ่งที่พระองค์ทรงใช้ในการสืบค้นทำความเข้าใจเพื่อกระตุ้นหรือริเริ่มงานพัฒนาในชุมชนชนบทจำนวนมาก ทรงเรียกสิ่งนี้ว่า “การระเบิดจากภายใน” ประวัติศาสตร์ของการพัฒนาชนบทนับหลายทศวรรษพบว่า การสั่งสมความรู้ทั้งหมดนำมาสู่ข้อสรุปที่ว่า เรายังไม่สามารถค้นพบรูปแบบสากลใด ๆ ที่สามารถใช้ได้ทั่วไปกับชนบททุกแห่ง ชนบทที่แท้จริงเป็นชุมชนที่ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ที่ก่อสานขึ้นอย่างซับซ้อน โครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ทางสังคมบนสภาพทางกายภาพ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีและความสัมพันธ์ทางการผลิตที่มีลักษณะเฉพาะชุมชนเหล่านี้ จึงมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกทั้งปวง ด้วยรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปอย่างหลากหลาย (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2536)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผลจากความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้ง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี นวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะที่ควรได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะช่วงแรกของชีวิตจนถึง 6 ปี เป็นระยะที่เซลล์สมองเจริญสูงสุด การปลูกฝังและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ เพราะช่วยให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในการคิด จินตนาการ พัฒนาความเป็นตัวเอง พัฒนาทักษะใหม่ ๆ ได้อย่างหลากหลาย รู้จักแสวงหาคำตอบหลาย ๆ อย่างเพื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง เรียนรู้ที่จะมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และพร้อมที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับชุมชน สังคม และประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (ขวัญฟ้า รังสิยานนท์, 2535)

เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ผู้มีเชื้อสายลาวกลุ่มหนึ่ง อาศัยอยู่ชายขอบพื้นที่อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จากที่ผู้วิจัยลงไปปฏิบัติโครงการในรายวิชา การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรมและสำรวจพื้นที่ พบว่าเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงนี้ยังขาดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นเพียงแต่ภายในกรอบของชั้นเรียนเท่านั้น ดังที่ Bell (1984) ได้ศึกษาการเล่าเรื่องของเด็กอายุ 6-7 ปี โดยการจับคู่ระหว่างสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า การเรียบเรียงเรื่องราวที่เล่าและการจินตนาการเรื่องราวมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ Kiaklann (1978) ศึกษาความสัมพันธ์ของความคิดสร้างสรรค์กับความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กอายุ 4 ปี โดยให้เด็กรับการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบของทอแรนซ์ เพื่อจัดระดับความคิดสร้างสรรค์และได้รับการบันทึกเสียงพูดประกอบการจดบันทึก เพื่อจัดระดับความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กแล้วนำไปหาความสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสามารถทางการใช้ภาษามีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ และ Hutt (n.d. อ้างถึงใน ประมวล คิกคินสัน, 2523) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กอายุ 3-5 ปี ที่มีโอกาสเล่นของเล่นที่ต้องใช้ความคิดประดิษฐ์ และรู้จักสำรวจ จากนั้นอีก 4 ปี เมื่อทำการทดลองบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์ ปรากฏว่า เด็กที่เคยเล่นกับของเล่นที่ต้องใช้ความคิดทำคะแนนได้สูงกว่าเด็กที่ไม่เคยเล่นเล่น จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ว่า

เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งจำเป็นต้องมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ซึ่งต่างจากเดิม กล่าวคือเด็กได้รับความรู้แต่ในชั้นเรียนและมีการปฏิบัติกิจกรรมที่ยังไม่ครอบคลุมและหลากหลายมากนัก ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในบริบทที่เด็กกลุ่มนี้อาศัยอยู่ นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนและเกิดความคิดว่า ต้องพัฒนาและดัดศักยภาพของเด็กในบริบทท้องถิ่นและชุมชนที่อยู่ห่างไกลเมืองให้มีทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายและสามารถพัฒนาตัวเองให้เป็นคนที่มีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งสามารถค้นพบตัวตนในสิ่งที่ชอบและอยากลงมือกระทำ เพื่อสามารถพัฒนาตนเองและชุมชนได้ในอนาคต

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งของการสอน โดยนำความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะ และประสบการณ์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับในหน่วยต่าง ๆ มาเชื่อมโยงผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างมีความหมายและสอดคล้องความเป็นท้องถิ่น เอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ แนวทางหนึ่งในการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง และมีความสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของสมอง คือ "กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม" ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา และกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ทั้ง 6 กิจกรรมนี้ สามารถบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเองออกมาผ่านกิจกรรมบูรณาการ เช่น กิจกรรม doh play การปั้น การเล่นเกมแบบสมมติเล่นเลียนแบบ ในมุมบ้าน มุมหมอ มุมร้านค้า มุมวัด มุมเสริมสวย การเขียนภาพ การพิมพ์ภาพ การร้อยการประดิษฐ์ การร้องเพลง การเล่นเกม ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เปสตาลอซซี ที่มุ่งเน้นความคิดของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (integrated curriculum) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม

ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นท้องถิ่นที่มีลักษณะของภูมิปัญญาแบบดั้งเดิมและมีการสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เช่น การทอผ้าตีนจกที่มีสีสันสดใสจากความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มบุคคลผ่านการทอมีออกมาเป็นลายผ้าอย่างงดงาม และมีความร่ำรวยทางมรดกทางภูมิปัญญามาช้านาน อีกทั้งผู้วิจัยอยากปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และเป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่ดีงามผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์และรักษาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

จากแนวคิดดังกล่าว จึงเกิดการวิจัยในครั้งนี้ขึ้นเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ถือว่าเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) ที่ให้ผลลัพธ์ในเชิงเหตุ (ปัญหา) ที่ค้นพบและสามารถพัฒนาในเชิงผล (วิธีการแก้ไขปัญหา) โดยการพัฒนาออกมาเป็นตัวผลลัพธ์ที่ดีแก่เด็กปฐมวัยกลุ่มนี้ ด้วยวิธีการดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าปลายทางของโครงการวิจัยนี้ทำให้เห็น การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงในพื้นที่อำเภออุ้มทอง ให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพและสามารถเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลายจากการลงมือกระทำ

(Learning by doing) ผ่านการปฏิบัติจริง อีกทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงและไทย เพื่อการทำกิจกรรมอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง อำเภ่อู้อทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเลือกทำการศึกษาของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง เนื่องจากเป็นกลุ่มเด็กปฐมวัยที่มีความโดดเด่นในเรื่องของวัฒนธรรมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง โดยเฉพาะการทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในชั้นเรียน พบว่าเด็กปฐมวัยกลุ่มนี้ยังขาดทักษะความคิดสร้างสรรค์จากการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆที่หลากหลายจากการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ กำหนดพื้นที่ศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกับโจทย์ในการวิจัย อำเภ่อู้อทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดคีรีรัตนาราม เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

3. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยนี้ คือ เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง อำเภ่อู้อทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา รวมทั้งสิ้น 5 เดือน โดยเริ่มจากเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระยะแรก ออกแบบการวิจัยโดยศึกษาจากหนังสือ ตำรา ผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจในมนต์ค้นทั้งหมดจากประเด็นการวิจัย โดยเฉพาะการรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนพื้นที่อำเภ่อู้อทอง ด้วยวิธีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research)

2. ระยะที่สอง ดำเนินการวิจัยโรงเรียนวัดคีรีรัตนาราม ในพื้นที่อำเภ่อู้อทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ชายและหญิง อายุระหว่าง 3-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 20 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 1.1 ชื่อกิจกรรม
- 1.2 จุดประสงค์ของการทำกิจกรรม
- 1.3 สารการเรียนรู้
- 1.4 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป
- 1.5 สื่อและอุปกรณ์ประกอบการทำกิจกรรม
- 1.6 ขั้นตอนประเมินผล
- 1.7 บันทึกหลังการสอน

2. แบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง มีลักษณะเป็นแบบประเมินรายบุคคลและรายกลุ่ม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 1.1 ศึกษาคู่มือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2560 (อายุ 3-5 ปี) และตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมระดับก่อนประถมศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2541)
- 1.2 ศึกษาตำรา หนังสือ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.3 ดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรม โดยกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรมและการประเมินผล
- 1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

2. แบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง

- 2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะความคิดสร้างสรรค์ ถือเป็นทักษะหนึ่งในหกกิจกรรมหลัก เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหา จุดประสงค์ และรูปแบบของแบบทดสอบ เพื่อวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง
- 2.2 ศึกษาทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ จากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะความคิดสร้างสรรค์
- 2.3 ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินของ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2553) (ปรับปรุงแก้ไข)
- 2.4 สร้างแบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง โดยแบบประเมินจัดเป็นกิจกรรมแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.5 นำแบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในช่วงระยะเวลา เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนในการทำการศึกษาศึกษา
2. ทำการปฏิบัติวิจัย โดยดำเนินการในโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน สัปดาห์ละ 3 ครั้ง
3. สร้างความคุ้นเคยในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง
4. ดำเนินการทำกิจกรรมแบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามขั้นตอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent Samples (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2521)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มทดลอง โดยใช้สูตร t-test แบบ In dependent Samples

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{x}$) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2521) ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2521) ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ค่าความเที่ยงตรงรายข้อ ด้วยการคำนวณความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินเชิงปฏิบัติวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินแต่ละข้อกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ
 n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนทำการทดลองและหลังทำการทดลอง โดยคำนวณจากสูตร t-test แบบ Dependent Samples (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2521)

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
 $\bar{D}$ แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
 $S_{\bar{D}}$ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

4. การแปลผลระดับทักษะความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การคำนวณหาสถิติในคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีทักษะความคิดสร้างสรรค์โดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีทักษะความคิดสร้างสรรค์โดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงให้ดีขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการอภิปรายผล ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมเด็กสามารถแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ของตนเองผ่านการทำงานที่หลากหลาย เช่น การวาด การพิมพ์

การปั้น และการประดิษฐ์ เริ่มจากเรียนรู้สิ่งง่ายไปหายากโดยใช้สายผ้า การทอผ้า วิธีการหรือกระบวนการที่เด็กได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์จริงทุกครั้งก่อนลงมือปฏิบัติ เช่น ก่อนมีการวาดลายผ้าตามความคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง เด็กบางคนวาดลวดลายของผ้าจากสิ่งที่เห็น เด็กบางคนวาดลวดลายของผ้าตามความคิดและจินตนาการที่ได้รับ จึงเกิดเป็นชิ้นงานที่แปลกใหม่ฯ สอดคล้องกับ (วารุณี นวลจันทร์, 2539) ได้ศึกษาการวิจัยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมสร้างสรรค์แบบปกติ โดย ฮับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนจะต้องมีความต้องการแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจให้กับตนเอง โดยเด็กจะนำมาสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่มาใช้ได้ตามจินตนาการของตนเอง เด็กจะเกิดการคิดและวางแผนในการทำผลงานที่ออกมาในแต่ละชิ้นแล้วมาสร้างสรรค์ผลงานตามขั้นตอนและความสนใจของตนเอง ทำให้เด็กได้ฝึกการทำกิจกรรม ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากจะเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับตัวเด็กแล้วยังมีส่วนทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น

2. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่เพิ่มขึ้นนั้น มีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริม คือ การจัดกิจกรรมบูรณาการผสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจาก 6 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมเคลื่อนไหว กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา แล้วยังมีกิจกรรมที่ปรากฏในด้านแต่ละด้านของความคิดสร้างสรรค์ เช่น การวาด การพิมพ์ การปั้น และการประดิษฐ์ เด็กได้เรียนรู้ผ่านการบูรณาการจากสถานการณ์จริงโดยการลงพื้นที่เข้าไปสำรวจการทอผ้า วิธีการทอผ้า หรือแม้แต่การลงมือปฏิบัติการทำผ้าด้วยตนเอง ทำให้เด็กเกิดความสนุกและพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และสามารถพัฒนาผลงานผ่านกระบวนการสร้างจินตนาการความคิดสร้างสรรค์พร้อมทั้งนำประสบการณ์ตรงที่ได้รับมาผสมกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่มีความแปลกใหม่ รวมทั้งเด็กได้ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการปฏิบัติบ่อยครั้ง จึงเกิดความคล่องแคล่ว สร้างสรรค์และความชำนาญในการทำงาน ทำให้มีทักษะความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ (ชลธิชา ชิวปรีชา, 2554 อ้างถึงใน ทิวต์ถ์ นกบิน, 2542 อ้างอิงจาก Torrance, 1964) กล่าวว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่เห็นและเข้าใจ จะสามารถรวบรวมข้อมูลและประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การที่เด็กได้ใช้ความคิดอย่างอิสระและคิดรูปแบบของงาน การได้ลงมือปฏิบัติและหาคำตอบด้วยตนเอง ถือเป็นหัวใจสำคัญของการเกิดความคิดสร้างสรรค์ เมื่อเด็กเรียนรู้และปฏิบัติบ่อยครั้ง ทำให้ได้ผลงานที่แปลกใหม่ออกมา

3. การปฏิบัติกิจกรรมทำให้สมองซีกขวาที่เกี่ยวข้องกับจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ความคิดแปลกใหม่ สอดคล้องกับ กิลฟอร์ด (Guilford) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพทางสมองที่มีอยู่ในนี้ทุกคน ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิด อเนกนัย คิดได้หลากหลายแง่มุม และความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดดเด่น นั่นคือผ้าทอตีนจกที่มีสีสันสดใสแบบลาวเวียง เด็กจะได้รับการซึมซับวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและมีคุณค่า ถือเป็นพื้นฐานที่ดีในเชิงความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะได้รับการดูแลและจัดประสบการณ์อย่างถูกต้องเหมาะสมตามพัฒนาการอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง เด็กจะมีองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทุกด้าน ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นอย่างมากในการพัฒนา

เด็กด้านการจัดกิจกรรม และบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดนั่นก็คือ “ครู” ที่จะให้โอกาสให้เด็กได้คิด ค้นพบ และแสดงออกอย่างหลากหลายด้วยความรักในสิ่งที่เด็กลงมือทำ ครูจึงควรเลือกใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ กระตุ้นและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคน ให้โอกาสให้เด็กได้สร้างสรรค์ผลงานอย่างเต็ม ศักยภาพ และคอยดูแลเด็กเมื่อเกิดปัญหาจนสิ้นสุดกิจกรรม เด็กจะมีความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นหลายรูปแบบ โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการปลูกฝังภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วน หนึ่งของการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างภาคภูมิใจ แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดง ความสามารถอย่างเต็มที่
2. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบใหม่ที่นำการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ ในการ จัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายมากขึ้น อีกทั้งเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยได้ซึมซับวัฒนธรรม ของการทอผ้าพื้นเมืองที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง
3. ควรทำการวิจัยต่อเนื่องโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ใกล้เคียง ความต่างกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเป็นการปลูกฝังการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กปฐมวัย 3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงวัฒนธรรม. *แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2559)*. กรุงเทพฯ.
- กรมวิชาการ. (2534). *ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎี การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- แก้วใจ อินทรเพชร. (2548). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา โดยใช้แบบฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์*. ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต การประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- งานทะเบียนราษฎร. (2560). *ด้านช้าง: สุพรรณบุรี*.
- ชลธิชา ชิวปรีชา. (2554). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง*. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุษบงศ์ ต้นดวงศ์. (2546). *รูปแบบการศึกษาปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย : การศึกษาเพื่อวิถีชีวิตที่พอเพียง*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยาภรณ์ มานะจตุติ. (2537). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 1073304 ความคิดสร้างสรรค์*. เชียงใหม่: ภาควิชาการอนุบาล คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

- พรเพ็ญ บัวทอง. (2555). *ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิวัดถ์ นกบิน. (2542). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การวัดผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วารุณี นวลจันทร์. (2539). *ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีณา ประชากุล. (2547). *ของการเล่นวัสดุปลายเปิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภิญญา สมเรือง. (2546). *การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สุธารา โยธาจันทร์. (2541). *การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.
- เอกสารประกอบการสอน. (2558). *การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- อมรัตน์ จรัสอรุณฉาย. (2549). *การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยใช้การเรียนรู้แบบไฮสโคป*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2542). *ความหลากหลายทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์มณี. (2540). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- _____. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแกรมมี.
- _____. (2532). *ความคิดสร้างสรรค์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.
- Erikson, E.H. (1978). *Childhood and Society*. New York: Morton.
- Guilford, J. P. (1959). *Personality*. New York: McGraw-Hill.
- _____. (1967). *The Nature of Human intelligence*. New York: Mcgraw – Hill.
- Guilford, J. P., & Hoepfner, R. (1971). *The Analysis of intelligence*. New York, NY: Mc Graw-Hill Book Co.
- Jellen, G. & K. Urban. (1986). *The Creative Child and Adult Quarterly*.
- Kelly, R.M.; & Daniel, R.M. (1986). Effect of An Administrative Plan for Excellence in Creative Arts Experience on the Development of Creativity in first Graders. *Dissertation abstracts International*, 44(01), 32 - A.

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2020"

- Krall, P.V. (1982, October). *Teaching the Creative Use of Art to Church School Teacher in a Workshop Experience*. Dissertation Abstract International.
- Kuziemski, B. (1977, 1861). *Relationships among Imaginative Play*.
- Orlando, Joseph Edward. (1992). *Cooperative Learning, Student Achievement, and Attitude in Community College Freshman English Classes*. Dissertation Abstracts International.
- Stampp, Ray V. (1964, June). Relationship of Measures of Creativity General Intelligence and Memory. *Dissertation Abstract International*, 5258 – A.
- Wallas, G. (1963). *The Art of Thought*. New York: Harcourt Brace C.
- William, Cocharan G. (1977). *Sampling Techniques*. New York: Jonh Willey and Sons.